ב"ה | ערב שבת־קודש פרשת עקב | י"ט במנחם־אב התשע"ג | 26.7.13 | גיליון מס' 1386

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על־ידי
צעירי־אגודת־חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף־יצחק אהרונוב

אמירת אמת במקום תמרונים

לא הצדק לבדו עומד לימיננו, אלא גם ההיגיון הבריא. אין שום אפשרות להשיג שלום אמיתי עם האוייב הרצחני שבתוכנו

מספרים על אישה פשוטה שהתחילה לבוא לשיעור בפרשת השבוע. מוסרת השיעור תיארה את סיפורי הפרשה בצבעים חיים, והמשתתפות חוו בכל שבוע מחדש את האירועים. בפרשה המספרת על מכירת יוסף חוותה האישה את כאב המכירה ובכתה בה־זדהות עם יוסף. חלפה שנה, ושוב החלה המספרת לספר על הליכתו של יוסף לחפש את אחיו. התרעמה אותה אישה וקראה: "הלוא ראית בשנה שעברה מה עשו לך; למה אתה הולך לשם שוב!".

נחל ערוגות, עין גדי. "עיינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר" (צילום: Hmbr)

את מה שהבינה אותה אישה פשוטה אין קברניטי המדינה ומעצבי דעת הקהל מבינים. הלכנו לאוסלו וקיבלנו מרחץ דמים. הלכנו לקמפ־דייוויד וקיבלנו את האינתיפאדה השנייה. הלכנו ל'התנתקות' וקיבלנו מטחי טילים על ערי ישראל. השבוע התבשרנו כי חוזרים שוב לאותה דרך אומללה. ממש כלשון הפסוק: "ככלב שב על קיאו, כסיל שונה באיוולתו".

לעולם אינטרסים משלו

אומרים לנו שכלום לא יתפתח מזה, וכי אין אלה אלא תמרונים מול הלחץ הבין־לאומי. גם אם הדברים נכונים (ואין כל ביטחון שאמנם כן הוא), התמרונים האלה בסופו של דבר ממלכדים אותנו ודוחקים אותנו לפינה. בכל מקרה יאשימו אותנו בכישלון המשא ומתן, והצד שכנגד יתקדם עוד צעד לעבר מטרותיו.

ראוי לזכור כי האינטרסים האמיתיים שלנו אינם מעניינים איש בעולם. האיחוד האירופי מעוניין לרצות את דעת הקהל בארצותיו. לאמריקנים אינטרסים משלהם, הקשורים להשפעה על העולם הערבי. הם לא ממש התרגשו כאשר אוטובוסים התפוצצו ברחובותינו, וכאשר ערי ישראל נהפכו למטווח טילים. לכל היותר פרסמו גינוי 'לכל הצדדים'.

יש שעה שבה אומה צריכה לדעת לעמוד על נפשה. לעיתים הלחימה היא בשדה הקרב, לעיתים המאבק הוא מול לחצים בין־לאומיים. נדרשת כאן עמידה איתנה, לא כזאת שסופה התקפלות וכניעה.

במקום תמרונים צריך לומר את האמת: אין כאן מקום לשתי מדינות. יהודה ושומרון אינם שטחים כבושים. הם הארץ שאותה מתארת פרשת השבוע בציוריות רבה כל־כך: "כי ה' אלוקיך מביאך אל ארץ טובה, ארץ נחלי מים, עיינות ותהומות, יוצאים בבקעה ובהר".

מול השקרים של הערבים עלינו לדבוק באמת שלנו ולחזור עליה שוב ושוב. ברור שהעולם לא ימחא לנו כף, אבל לפחות תהיה כאן עמדה ברורה, שאותה אפשר להסביר. במקום זה אנחנו נתפסים כמחפשי תירוצים וכמי שמתחמקים מביצוע הפתרון שנראֶה צודק ומתבקש.

הקץ לאשליות הכזב

והלוא האמת היא שלא הצדק לבדו עומד לימיננו, אלא גם ההיגיון הבריא וראייה מציאותית של המצב. אין שום אפשרות להשיג שלום אמיתי עם האוייב הרצחני שבתוכנו. הללו צוהלים על כל יהודי שנרצח, ולכן הם תובעים לשחרר את המחבלים המרצחים, שופכי דם נשים וילדים, כדי לקבל את פניהם כ'גיבורי האומה'.

כל ישיבה לשולחן המשא ומתן איתם, ועל־אחת־כמה־וכמה נסיגות ומסירת שטחים לידיהם, מחזקות את שאיפותיהם לעקור אותנו מכאן. לכן כל מהלך כזה מרחיק את השלום ומגביר את הסכנות. הגיע הזמן לשים קץ לאשליות הכזב.

יש חדש

נשים בכינוס היובל

ביום חמישי, ב' באלול (8 באוגוסט) יהיה אי"ה בבניני־האומה בירושלים הכינוס החמישים של **נשי ובנות חב"ד**, שיעמוד השנה בסימן "ברכנו אבינו כולנו כאחד". הכינוס יהיה בשני מחזורים: כינוס בוקר וכינוס צהריים. מהדורה ייחודית של ספר התניא תודפס במקום לזכות המשתתפות. לפרטים ולכרטיסים: 073־2137007.

שבוע שכולו חסידות

בשבוע הבא יתקיים אי"ה בירושלים 'שבוע שכולו חסידות', ובו תוגש סדרת שיעורים מיוחדת בסוגיות מרכזיות בתורת החסידות, כגון עבודת התפילה והכנה לחודש אלול, מפי גדולי המשפיעים. השיעורים יהיו בימים ראשון עד חמישי, כ"א־כ"ב במנחם־אב, בשעות הערב, **בהיכל מנחם**, רח' ישעיהו 22 ירושלים. לפרטים: 050־4115279.

הלכה ברוסית

אגודת **שמי"ר** (שומרי מצוות יוצאי רוסיה) הוציאה לאור מהדורה חדשה של קיצור שולחן ערוך, מתורגם לרוסית. העורך הראשי הוא הפרופ' **ירמיהו ברנובר**. ייעוץ הלכתי: הרב **יוסף גינזבורג** והרב **משה ויינר**. עריכה ותרגום לרוסית: **יהודה וקסלר**. בספר 796 עמ'. טל' 02־5385702.

זמני השבוע

	ירושלים	תל־אביב	חיפה	באר־שבע	אילת	ניו־יורק
כניסת השבת	7:05	7:20	7:13	7:21	7:16	8:00
צאת השבת	8:20	8:22	8:23	8:21	8:15	9:04

פרקי אבות: פרק ה

300 בתי־חב"ד לשירותכם
מוקד חב"ד *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר־חב"ד 6084000
טל' 072־2770100 • **פקס** 03־9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שפע שמעל הצינורות המקובלים

פרשתנו נפתחת בהבטחה "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן... וְשָׁמַר ה' אֱ־לֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ". תורת החסידות מסבירה שמשמעות הברית והשבועה שהקב"ה מבטיח היא שפע אלוקי שלמעלה מ'סדר ההשתלשלות'. יש מסלול השפעה קבוע, המבוסס על חוקיות והיגיון, שבו יש קשר ישיר בין מעשה לתוצאה. אך ברית ושבועה הן מושגים שמעבר לחוקיות ולהיגיון.

מדוע שני ידידים כורתים ברית בשבועה? מפני שהם חוששים שבמרוצת הזמן עלולה לצוץ סיבה שתפגע בידידות. הברית והשבועה נועדו להבטיח את המשך הידידות גם אם לא תהיה לה סיבה הגיונית. הן הופכות אותה לנצחית, מעבר לכל שיקול וחשבון. גם הברית והשבועה של הקב"ה מבטיחות לעם ישראל שפע שהוא למעלה מהסדר הרגיל.

המצוות הקלות

כיצד משיגים שפע אלוקי כזה? – על־ידי המצוות הפשוטות, המרומזות במילה 'עֵקֶב': "המצוות הקלות שאדם דש בעקביו" (כדברי רש"י). כשאדם מקיים בהידור גם את המצוות שקל לזלזל בהן, הוא מוכיח שאין הוא פועל על־פי שיקולי היגיון וחשבון.

מי שמקפיד לקיים את ה'עקב' מוכיח שהוא מקיים את כל המצוות בהתמסרות שווה, בקבלת עול, מתוך ידיעה שכולן רצונו של הקב"ה. על התנהגות כזאת משיב הקב"ה מידה כנגד מידה, ומעניק את השפע שלא לפי אמות המידה המקובלות, אלא "למעלה מטעם ודעת" – למעלה מסדר ההשתלשלות.

דקדוק בברכת המזון

הרעיון הזה מופיע גם בהמשך הפרשה. הפסוק "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ" הוא המקור למצוות ברכת המזון. החיוב לברך ברכת המזון מן התורה הוא על אכילה משביעה בלבד ("ושבעת"), אולם הגמרא אומרת שהקב"ה משתבח בבני־ישראל ש"מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה", ולכן הוא "נושא פנים לישראל".

נשיאת פנים דומה לשבועה ולברית, בהיותה מעבר להיגיון. הקב"ה כביכול אינו מתחשב במערכת החוקים שקבע, אלא 'נושא פנים' ונוהג לפנים משורת הדין. ומדוע הוא עושה זאת, משום שגם בני־ישראל מחמירים בברכת המזון למעלה מן הנדרש.

הנשמה משפיעה

אך עדיין מתעוררת תמיהה: עם כל הרצון הטוב לברך גם על אכילה בשיעור כזית וכביצה, האם אין כאן ברכה לבטלה? הלוא התורה ציוותה "ושבעת", וכיצד האדם רשאי לברך אם לא שבע? אלא שקבלת העול המניעה את היהודי לדקדק בכזית וכביצה נובעת מעומק הנשמה, עד שהנשמה שולטת על הגוף ומצליחה לגרום לו להשיג תחושת שובע גם משיעור של כזית וכביצה.

לכן התנהגות זו גורמת לקב"ה לנהוג 'נשיאת פנים'. אף שהקב"ה קבע כי השפע האלוקי יועבר לעולם הגשמי בצינורות המקובלים, בכל־זאת הוא משליט את בריתו עם בני־ישראל, עד שיורד שפע עילאי, שלא על־פי הסדר והחשבון.

(תורת מנחם כרך כח, עמ' 269)

מן המעיין

תפילה | מאת הרב אליעזר ברוד

עבודה שבלב

"ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" (דברים יא,יג). אומרת הגמרא (תענית ב,א): "איזו היא עבודה שהיא בלב? הווי אומר זו תפילה". המתפלל בלי כוונה דומה למי שמניח הרים של חול, סיד ולבנים, אולם מים אין לו; כיצד יידבקו יחדיו?!

(הסבא משפולה)

לא עבודת המוח

אברך התאונן לפני רבי מנחם־מנדל מקוצק שאינו יכול להתפלל בכוונה כראוי מפני שהוא סובל מכאבי ראש. השיב הרבי: "וכי מה עניין כאב ראש אצל תפילה? התפילה עבודה שבלב היא ולא עבודה שבמוח".

גאולה נפשית ורוחנית

בתפילה לפני הקב"ה יש משום גאולה נפשית ורוחנית. לו היו כל ישראל מתפללים בכוונה ואור האהבה לא היה חולף ונגוז לו לאחר התפילה, היה בא המשיח.

(אדמו"ר הזקן)

חסדים בלי גבול

אל יתהדר אדם בזכויותיו. מי שעומד בתפילה ושוטח את בקשתו בהסתמך על זכויותיו, בקשתו פגומה, מפני שזכויותיו מועטות. מוטב שיבקש את רחמי ה', כי לחסדי השם אין גבול.

(רבי לוי־יצחק מברדיצ'ב)

ללמוד להתפלל

סוחר בא אל המגיד ממזריטש ובפיו בקשה: "הפרנסה אינה מצויה, יתפלל נא הרבי בעבורי". ענה לו המגיד: "מוטב שתבקש ממני ללמדך להתפלל, כדי שתוכל לעשות זאת בעצמך, ולא תזדקק לעזרתי".

להתפלל כדי להבין

חסידות היא שכל אלוקי. כלומר, בעצם מהותה היא למעלה מן השכל, אלא שהיא מלובשת בשכל, ושכל זה חייב להיקלט ולהיתפס במוח הגשמי. כדי להשיג זאת יש צורך בעבודה שבלב, בתפילה.

(הרבי הרש"ב מליובאוויטש)

בן המתגעגע

הלומד תורה דומה לבן גדול העוסק במסחרו של אביו כדי להרבות הון. העומד בתפילה דומה לבן קטן המתגעגע לאביו וקורא: אבא! אבא!

(קונטרס ומעיין)

התמסרות של תפילה

לימוד תורה דורש התמסרות לסוגיה שאותה לומדים ומבינים. התפילה דורשת התמסרות אל מה שמעל השכל וההבנה. הלומד תורה מרגיש כתלמיד לפני רבו; העומד בתפילה כבן אצל אביו.

(היום יום)

אמרת השבוע

אדרת למכירה

כאשר רבי לוי־יצחק שניאורסון נתמנה לרבה של העיר יקטרינוסלב, גילה כי המקווה ישן ומוזנח וכמעט אינו ראוי לשימוש. הוא כינס את ראשי הקהילה והעמידם על הנחיצות לבנות מיד מקווה חדש ומהודר.

ראשי הקהילה החלו להתחמק, בטענה שהבנייה תדרוש כסף רב וקופתה של הקהילה ריקה. שמע זאת הרב, קם ממקומו ופשט את האדרת החדשה שלבש לכבוד הכתרתו. "קחו מעיל זה, העולה כסף רב, וזה יהיה הסכום ההתחלתי לבניין המקווה", אמר לנוכחים הנדהמים.

מעשהו זה של הרב הוציא את ראשי הקהילה מאדישותם, והם נחלצו לפעול להשגת הכספים הדרושים לבניין המקווה, כדרישתו של הרב.

פתגם חסידי

"גם אם האדם יברח ליערות־עד, יצר הגאווה לא ירפה ממנו. לבדו יתהלך בין האילנות, וידמה שהם בני־אדם הצופים בו ומתפעלים ממעשיו" (רבי בונם מפשיסחה)

רבנות ללא חת

לא במהרה ניאות רבי לוי־יצחק שניאורסון לקבל עליו את הרבנות בעיר יקטרינוסלב (כיום דנייפרופטרובסק) שבאוקראינה. אמנם זו הייתה עיר גדולה, בעלת קהילה יהודית בת כשבעים אלף נפש, אולם רוב תושביה היהודים היו משכילים וחופשיים בדעותיהם. לצידם התגוררו בעיר יהודים שהשתייכו ל'מתנגדים', ורק מעט מהתושבים היו חסידים.

תחילה ניסה רבי לוי־יצחק הצעיר להתקבל לרב בעיר אחרת, רחוקה יותר. זה היה לאחר תקופה שבה היה סמוך על שולחן חותנו, הרב מאיר־שלמה ינובסקי, רבה של העיר ניקולייב. הוא ביקר בעיר, נפגש עם התושבים ומצא חן בעיניהם. רק מכשול אחד עמד בדרכו – התקנון קבע כי הרב צריך לעמוד למבחן בכמה נושאים, בשפה הרוסית.

רבי לוי־יצחק החליט להיענות לאתגר. במשך כמה חודשים שקד על לימוד השפה הרוסית והתכונן למבחן. אולם בהגיעו לשם נאמר לו כי עליו להתמצא גם ב'ברית החדשה'... רבי לוי־יצחק לא היסס לרגע. בו־במקום ביטל את המבחן ונסע בחזרה לביתו.

חלף זמן מה ועל הפרק עמדה שאלת מינויו לרב העיר יקטרינוסלב. הקהילה בעיר נחצתה לשני מחנות. היו שטענו כי רבי לוי־יצחק צעיר מדיי, שכן היה אז כבן שלושים ואחת בלבד. אליהם חברו נציגי המשכילים והחופשיים, ובראשם גביר העיר, שהתנגדו בכל תוקף למינוי רב חסידי למשרה המכובדת.

תומכיו של הרב היו בעיקר החסידים ורוב המתפללים בבתי־הכנסת, אולם הם היו חסרי ידע והתמצאות בכללי המשחק הפוליטיים, והסיכויים להצלחה היו קלושים.

אחד ממנהיגיה הבכירים של ההסתדרות הציונית בעיר היה המהנדס סרגיי פאוולוביץ'. בילדותו נקרא שמערל פייטלס, וגדל במשפחה חסידית, אך במרוצת הזמן התרחק מדרך אבותיו, החליף את שמו ואימץ לו דרך חיים חופשית.

המשכילים וחבריהם נתנו בו את עיניהם, בתקווה שהתייצבותו כנגד הרב תכריע את הכף. סרגיי היה אדם נבון ובעל מעמד חברתי גבוה, ובכוח השפעתו היה סיכוי רב שיוכל למנוע את מינויו של בן משפחת שניאורסון למשרה הבכירה.

אולם סרגיי ביקש להכיר את ה'אוייב' מקרוב, ועל כן ביקש פגישה אישית עם הרב. שש שעות ישבו הרב וסרגיי ושוחחו, ובסיום הפגישה יצא סרגיי מלא התפעלות מאישיותו של הרב הצעיר. באותו רגע נהפך לאחד המצדדים הנלהבים ביותר במינויו.

זה היה מהפך יוצא דופן. מחזה משעשע היה לראות את סרגיי יושב לצד חסידים עטורי זקן ופאות, מסביר להם את חוקי המִמשל, משתף אותם בתרגילי הבחירות ודן עמם על המהלכים שיש לנקוט.

בסופו של דבר הצליחו החסידים במאבקם. רבי לוי־יצחק נבחר לרב העיר. אולם ההתנגדות כלפיו לא פסקה.

זמן לא־רב לאחר התמנותו גילה הרב כי אחד השוחטים בעיר, שוחט ותיק, בן למשפחה עניָפה ובעל קשרים רבים, אינו ממלא את תפקידו כראוי. הרב הורה להשעותו מהעבודה למשך כמה חודשים.

החלטת הרב חוללה סערה. מקורביו של השוחט הוותיק החליטו להעמיד את הרב הצעיר על מקומו. הם הזמינו אותו לבית־הדין, ומולו התייצב עֵד שהציג את עצמו כנוסע המבקר בעיר. לטענתו במקרה נזדמן באותו יום לבית השחיטה וראה את אשר אירע, והדברים לא היו כפי שקבע הרב. העד נשבע על עדותו.

העד היה יהודי בעל זקן אדמוני, מרכיב משקפיים כהים, ועדותו נשמעה אמינה. פתאום נשמע קולו של רבי לוי־יצחק: "הלוא זה דוד המשגיח. שקרן שכמותך! מדוע אתה אומר שאתה נוסע המבקר בעיר?!"...

התברר שהאיש צבע את זקנו וניסה להתחזות לאורח בלתי־מוכר בעזרת המשקפיים הכהים, אולם הרב זיהה מיד את קולו. על פני כל הנוכחים עלה חיוך, וה'עד' הסתלק מהמקום בבושת פנים.

ביומנה כותבת הרבנית חנה, רעייתו של רבי לוי־יצחק, כי בעקבות המאורע והמתח שהיה כרוך בו נפל בעלה למשכב למשך שבועיים.

לא חלפו הימים והרב נדרש להתמודד עם רדיפות הדת מצד השלטון הקומוניסטי. הוא עמד ללא חת על משמר היהדות, חיזק את יהודי העיר לדבוק בתורה ובמצוותיה, ובסופו של דבר נאסר והוגלה.

כותבת הרבנית בזיכרונותיה:

"החטאים שהשלטונות ניסו 'לתפור' לבעלי הוגדרו ניהול תעמולה כנגד הממשל וקיום קשרים עם מדינות זרות. משמעות הדבר הייתה שבעלי הוא 'אוייב העם', עוון שדינו עונש מוות. אולם הם לא הצליחו לבסס האשמה זו, ולכן בעלי הוגדר 'אלמנט מסוכן לחברה', דבר המחייב את הרחקתו מחברת בני־אדם בכלל ומיהודים בפרט, כדי שלא תהיה לו השפעה על איש".

בשנת תרצ"ט (1939) נאסר הרב, ולאחר מאסר ממושך, שבו נחקר ועונה, נשלח לחמש שנות גלות בכפר צ'ילי בקזחסטן. בעקבות קשיי המאסר והגלות חלה הרב, ובתום תקופת הגלות עבר לעיר אלמאטה בקזחסטן, ושם נסתלק בכ' במנחם־אב תש"ד (1944).

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

עשר ארצות

כאשר הקב"ה הבטיח את ארץ־ישראל לאברהם אבינו (בראשית טו,יח־כא), נקב בשמותיהן של עשר ארצות שיקבלו בניו: הקיני, הקניזי, הקדמוני, החיתי, הפריזי, הרפאים (חיווי), האמורי, הכנעני, הגרגשי והיבוסי. ואולם כשהגיעה השעה לתת את הארץ ולקיים את ההבטחה לאברהם אבינו, הוזכרו רק הארצות של שבעה מהעמים האלה. עוד שלוש ארצות – של הקיני, הקניזי והקדמוני – לא ניתנו לבני־ישראל.

התשובה על כך ניתנת בתורה עצמה, בפרשת ערי־המקלט שיש להקים בארץ־ישראל. הקב"ה ציווה את בני־ישראל להקים שש ערי־מקלט כאלה, ולאחר מכן נאמר (דברים יט,ח־ט): "ואם ירחיב ה' אלוקיך את גבולך כאשר נשבע לאבותיך, ונתן לך את כל הארץ אשר דיבר לתת לאבותיך... ויספת לך עוד שלוש ערים". רש"י מפרש, שהשבועה שעליה מדובר היא: "כאשר נשבע לתת לך ארץ קיני קניזי וקדמוני".

איפה הן?

הפסוק הזה מוזכר ברמב"ם (הלכות מלכים פרק יא, הלכה ב) כאחד המקורות הראשיים לביאת המשיח. מאחר שהקב"ה הבטיח להנחיל לבני־ישראל את כל הארץ, ובכלל זה ארצות הקיני, הקניזי והקדמוני, והדבר לא התקיים עד כה, מכאן שייעוד זה עתיד להתממש בימות המשיח. וכך כותב הרמב"ם (הלכות רוצח ושמירת נפש פרק ח, הלכה ד): "בימי המלך המשיח מוסיפין שלוש אחרות על אלו השש... והיכן מוסיפין אותן? בערי הקיני והקניזי והקדמוני, שנכרת לאברהם אבינו ברית עליהן ועדיין לא נכבשו".

חכמי ישראל נחלקו ביניהם בדבר זהות שלוש הארצות האלה (ירושלמי שביעית תחילת פרק ו ועוד): "רבי יהודה אומר: ערבייה, שלמייא, נבטייה. רבי שמעון אומר: אסיא ואספמיא ודמשק. רבי אליעזר בן־יעקב אומר: אסייא וקרתיגנא ותורקי. רבי אומר: עמון ומואב וראשית בני־עמון".

חז"ל מזכירים פעמים רבות את ההתפשטות הצפויה של ארץ־ישראל בעידן הגאולה. אז יהיו "כל יושביה עליה", ויתרה מזו, גבולות הארץ יתפשטו ויתרחבו מאוד, כפי שהבטיח הקב"ה ליעקב אבינו (בראשית כח,יד): "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" – פריצה והתפשטות "בלי מצרים" (ראה שבת קיח,א).

עבודת המוח העתידית

תורת החסידות (ראה באריכות בדרוש "אל תצר את מואב", ובספר השיחות ה'תנש"א כרך ב, עמ' 874) מסבירה את הטעם הפנימי שבזמן הזה ניתנו לנו הארצות של שבעת הגויים בלבד, ואילו לעתיד לבוא נקבל את כל עשר הארצות. המספר עשר מייצג שלמות של כל הכוחות, ואילו שבע מייצג את הכוחות הרגשיים (שבע המידות) בלבד, ולא את הכוחות השכליים, המתחלקים לשלוש: חכמה, בינה, דעת.

זה ההבדל העיקרי בין הזמן הזה לתקופת הגאולה: בזמן הזה אנו נדרשים לתקן בעיקר את העולם הרגשי – לדכא את המידות הרעות ולכוון את המידות הטבעיות לאפיקים הנכונים. עיקר ההתמודדות של האדם בתוך עצמו מתמקדת בתחום הרגשי, במלחמה מול התשוקות והיצרים. עבודת האדם בתחום השכלי נועדה בעיקר לשלוט על הרגשות.

לכן ניתנו לנו ארצות שבעת עמי כנען, המסמלים את המידות הרעות, כדי שנעבוד ונתקן את המידות האלה ונברור את הטוב מהרע. שלוש הארצות הנוספות, המסמלות את הכוחות השכליים, לא ניתנו לנו עד כה, כי אין זו העבודה הנדרשת מאיתנו בזמן הזה.

אולם בביאת המשיח, כאשר התחום הרגשי יגיע לתיקונו, ייפתח עידן חדש, של עבודה בתחום השכלי. השכל יהיה אז תכלית ומטרה לעצמו, ולא רק אמצעי לתיקון המידות. אז יהיה עיקר עיסוקנו בתחום ידיעת ה', והביטוי לכך יהיה בקבלת שלוש הארצות הנוספות, המסמלות את שלמות המוחין.

מאת מנחם כהן

אובדן חיים שהוליד הצלת חיים

"בהחייאה ראיתי את הוריי לנגד עיניי". חודריאן

זה קרה לפני כשלוש שנים. ביום שישי שב **אסף חודריאן** מעבודתו אל ביתו שבנהרייה, והתחיל בהכנות לשבת־קודש. מוקדם יותר טלפן לאביו וביקש שיקנה בעבורו בקבוק יין, מכיוון שלא יספיק לעבור בחנות השכונתית.

בהגיעו לביתו ניסה להשיג בטלפון את אביו ואימו, בלי הצלחה. הוא ניסה שוב ושוב, ודאגתו גברה. חצי שעה לפני השבת התקשר למשטרה ושמע את הבשורה הקשה: ההורים טבעו בים. "זו הייתה בשורת איוב, אין לי הגדרה אחרת", מספר אסף. "התברר שאימי נסחפה על־ידי הגלים ונחבטה אל הסלעים. אבי נכנס למים כדי להצילה, נסחף אף הוא וטבע".

בכוח האמונה

כמה שנים קודם לכן החל אסף לשמור תורה ומצוות. האמונה סייעה לו להתגבר על המכה הנוראה. "אין ספק שהאמונה מסייעת להתמודד עם האובדן הבלתי־נתפס. אנחנו, כבני־אנוש, רואים רק קטע אחד קטן מ'הסרט של החיים', ואת התמונה השלמה רואה הבורא לבדו".

אסף (35) נולד וגדל בנהרייה. התקרבותו לחיי היהדות החלה דווקא בחו"ל. "נסעתי למונסי, בעקבות אחי הגדול", מספר אסף. "יש שם ריכוז חרדי, וכך נחשפתי לאורח חייו. התחלתי לשאול את עצמי: מי חי נכון יותר, אני או הם? השאלה הזו ניקרה במוחי, והתעצמה ברבות הימים. מה ששבה את ליבי יותר מכול היה הדאגה לזולת והערבות ההדדית שראיתי אצלם".

כולנו יהודים

חזרתו של אחיו בתשובה דחפה גם אותו: "אט־אט התחלתי להתקרב, וכעבור זמן התחלתי לחבוש כיפה ולקבוע עיתים ללימוד תורה". כעבור שלוש שנים שב לישראל כיהודי המקפיד על קלה כחמורה.

כואבת לאסף האווירה האנטי־חרדית הקיימת בארץ. "אני שומע את זה יום־יום, בשיחות עם חברים לא־דתיים. בדרך כלל זו ביקורת שטחית ורדודה, הנובעת מבורות. אותי זה מקומם", הוא אומר, ומוסיף: "ובכלל, כולנו יהודים. הגיע הזמן לשים סוף לפלגנות הזאת".

זמן שווה חיים

אחרי האירוע הטרגי חיפש אסף דרך להנציח את זכר הוריו. "ראיתי מודעה על קורס של 'איחוד הצלה' ונרשמתי", הוא מספר. לפני כחצי שנה נעשה מתנדב מן המניין. "אני מוזעק לאירועים באזור מגוריי, ומתנדב גם במרכז הרפואי בנהרייה פעמיים בשבוע. ההתנדבות הזאת משנה את החיים. כל צפצוף בסלולרי מקפיץ אותך".

אסף כבר ביצע כמה החייאות מוצלחות. "זמן שווה חיים. כשאני מקבל קריאת חירום אני עוזב הכול ומנסה להגיע במהירות האפשרית לזירה", הוא אומר. "את הוריי לא הספיקו להציל, מפני שהעזרה הגיעה מאוחר מדיי. באחת ההחייאות שביצעתי ראיתי את הוריי לנגד עיניי, ואמרתי לעצמי שאעשה כל מה שביכולתי להציל את הנפגע".

בהתנדבות במרכז הרפואי הוא רואה שליחות ממש. "שאלתי אדם מבוגר איך הוא מרגיש, והוא השיב: 'כבר יותר טוב. עצם השאלה שלך מחממת לי את הלב'. תגובות כאלה נותנות כוח".

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ברכה אחרונה על פשטידה

שאלה: איזו ברכה אחרונה מברכים אחרי אכילת פשטידת אטריות?

תשובה: יש שלושה סוגים של מאפה: א) לחם גמור. ב) לחם שאינו גמור. ג) מזונות גמור.

'לחם גמור', שדרך בני־אדם לקבוע עליו סעודה, מברכים לפניו 'המוציא', ואם אכלו ממנו 'כזית' (27 סמ"ק) מברכים אחריו ברכת המזון.

'לחם שאינו גמור' יש בו שלושה סוגים: עוגה שיש בבצק שלה כמות ניכרת של מיץ, ביצים או תבלין; עוגה שיש בה מילוי פרי, דבש וכדומה, או עוגת שמרים עם קקאו וסוכר; ומיני מאפה יבשים (כגון קרקרים).

על כל אלה מברכים 'מזונות' ואחרי האכילה 'על המחיה'. אולם אם אוכלים כשיעור קביעת סעודה (216 סמ"ק, אם שבעים ממנו), נוטלים ידיים תחילה, מברכים לפני כן 'המוציא' ואחרי האכילה ברכת המזון.

על 'מזונות גמור', כגון ופלים, בכל כמות שאוכלים, מברכים תמיד 'מזונות' ואחריו 'ברכה מעין שלוש'.

כל מאכל 'מזונות' שסיום הכנתו לאכילה הוא על־ידי בישול (כגון אטריות, פתיתים, מקרוני, כיסנים), אינו בגדר 'לחם' (ולכן פטור מהפרשת 'חלה'). ובפרט שהפשטידה אינה נאפית ממש, אלא רק מתייבשת מבחוץ.

לכן גם אם אוכלים כמות גדולה ששבעים ממנה, עדיין אין היא בגדר 'לחם', וברכתה נשארת כ'מזונות גמור'. והרב יעקב בלוי ז"ל כתב שמשום כך הנהיגו להגיש פשטידה ב'קידושים' ובשמחות, כדי שלא ייכנסו לספק קביעת סעודה (ואפילו 'מזונות' שאוכלים לפני כן אינם מצטרפים).

מקורות: שו"ע או"ח סי' קסח ס"ז וגו"כ. וראה ילקוט יוסף שם. סידור אדמו"ר הזקן, סדר ברה"נ פ"ב וב'ביאור' הרב גרין שם. 'ברכת יעקב – ברכות סעודה ונהנין' להרב יעקב בלוי ז"ל (מהדורה מיוחדת), עמ' קב ואילך, וש"נ.

אגודת חסידי חב"ד באה"ק
חב"ד
כל הלב לכל אחד
מהפכת הבריאות הגיעה לחב"ד
גפן בס"ד ביטוח מורשה חרדי דתי
077-444-7777
שלוחה מס' 5